

KOMMUNLEDNINGSKONTOR KLK
Trygghets- och säkerhetsenheten
Alexander Nilsson

Årsrapport Gemensam Lokal Lägesbild (GLL) 2021

- Samordning för trygghet och säkerhet

Innehållsförteckning

Årsrapport Gemensam Lokal Lägesbild (GLL) 2021	1
Sammanfattning	3
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte	4
Definitioner	4
Kopplingar till andra styrdokument	5
Brottsligheten och tryggheten i Täby kommun	6
Kunskapskällor	6
Brottslighet	6
Totala antalet anmälda brott	7
Brott mot person	8
Stöld- och tillgreppsbrott	10
Skadegörelsebrott	11
Trygghet	12
Polisens trygghetsundersökning	13
Länsstyrelsens medborgarundersökning 2021	15
Slutsatser	18

Sammanfattning

En viktig del i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en kommun- och aktörsövergripande samsyn vad gäller brottslighet och trygghet i Täby kommun samt Stockholmsregionen. Med en gemensam lokal lägesbild skapas förutsättningar för effektiva och väl avvägda åtgärder.

Rapporten bygger på analyser av nuläget i Täby kommun, främst utifrån ett regionalt och lokalt perspektiv. Rapporten bygger i huvudsak på två informationskällor: den officiella kriminalstatistiken samt olika typer av offer- och trygghets-/medborgarundersökningar.

Sammantaget visar resultaten att Täby är en säker kommun med låg brottsutsatthet utifrån ett regionalt perspektiv. Det totala antalet anmälda brott har dock ökat kontinuerligt i Täby kommun, om än marginellt, mellan år 2019 och 2021.

Den låga brottsutsattheten korrelerar i hög grad även med resultat som påvisar att Täby är en trygg kommun. Detta utifrån trygghetsundersökningar som rör upplevd rädsla och otrygghet. Det vill säga – oron att utsättas för brott är generellt sett lägre i Täby kommun än länet i stort. Täby är konsekvent en av de tio kommuner i länet där invånarna är som mest trygga.

Inledning

Bakgrund

En viktig del i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en kommun- och aktörsövergripande samsyn vad gäller brottslighet och trygghet i Täby kommun samt Stockholmsregionen.

Täby kommun samverkar med polisen och en rad andra aktörer inom såväl det offentliga som näringslivet, för att återkommande skapa en gemensam lokal lägesbild. Det görs utifrån tillgänglig statistik, undersökningar samt inrapporterade händelser i den offentliga miljön.

Mot denna bakgrund har kommunen kontinuerligt en uppdaterad och samlad lägesbild. Det är därmed möjligt att dels anpassa insatserna efter det nuvarande läget, dels följa lägesbilden över tid för att se vilken förändring som sker.

Täby kommun har tillsammans med polisen och en rad andra aktörer en väl genomarbetad struktur för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i offentlig miljö.

Syfte

Syftet med denna årsrapport är att ge en övergripande bild av brottslighet och trygghet, med fokus på Täby kommun och Stockholmsregionen.

Definitioner

Begreppen säkerhet, trygghet, brott och brottsprevention:¹

Med säkerhet avses den faktiska risken för att det ska inträffa brott och ordningsstörningar (brottsutsatthet).

Med trygghet avses hur individer upplever risken för att det ska inträffa brott och ordningsstörningar. Otrygghet relaterar därmed till rädsla för brott och ordningsstörningar.

¹ Definitioner hämtade från: Boverket (2019) Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen, sid. 10

Ett brott är en gärning som är belagd med straff. Den som begår brott bryter mot de normer som är lagstadgade och för vilka ett straff kan åläggas av staten eller i statens namn i Brottsbalken.

Brottsprevention avser varje åtgärd som utformas för att minska den faktiska brottsutsattheten och/eller den uppfattade rädslan för brott och ordningsstörningar.

Kopplingar till andra styrdokument

Trygghets- och säkerhetsarbetet i offentlig miljö bedrivs i enlighet med den inriktning som fastställts i Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram.² I programmet framgår att arbetet med trygghet och säkerhet i offentlig miljö ska bygga på en systematisk kartläggning av brott, ordningsstörningar och otrygghetsskapande händelser i kommunen. Fokus ligger på kunskap och tät samverkan mellan kommunen, polisen, privata aktörer samt civilsamhället.

Täby kommun och polisen har även undertecknat en samverkansöverenskommelse som fungerar som en långsiktig strategi för ökad trygghet och minskad brottsutsatthet för kommunens invånare.³

² Täby kommuns trygghets- och säkerhetsprogram 2019-2022, dnr KS 2018/212-19

³ Samverkansöverenskommelse mellan Täby kommun och lokalpolisområde Täby 2019-2022, dnr KS 2018/211-19

Brottsligheten och tryggheten i Täby kommun

Det här kapitlet visar ett urval av den information som idag finns kring brottslighet och trygghet, med fokus på Täby kommun och Stockholmsregionen. Först beskrivs trenderna i kriminalstatistiken i form av anmällda brott, med fokus på de mängdbrott som i huvudsak sker i den offentliga miljön. Därefter beskrivs några av de nationella, regionala och lokala trygghets- och medborgarundersökningar och deras resultat gällande utsatthet och otrygghet.

Kunskapskällor

För att beskriva brottsligheten och ge en bild av tryggheten finns två huvudsakliga informationskällor: den officiella kriminalstatistiken samt olika typer av offer- och trygghets-/medborgarundersökningar.

Kriminalstatistiken som används här är anmällda brott. Statistiken är uppdelad i olika brottskategorier och finns tillgänglig på Brottsförebyggande rådets statistikdatabas. I denna rapport har även viss statistik från Polismyndigheten använts.

Ett viktigt konstaterande i sammanhanget är att antalet anmällda brott inte är liktydigt med antal faktiskt begångna brott. Anmälningens benägenheten beror bland annat på brottets grovhet, rädsla för repressalier, tilliten till samhället och till rättsväsendet, relationen till gärningspersonen, förekomst av försäkring, anmälningsrutiner m.m.

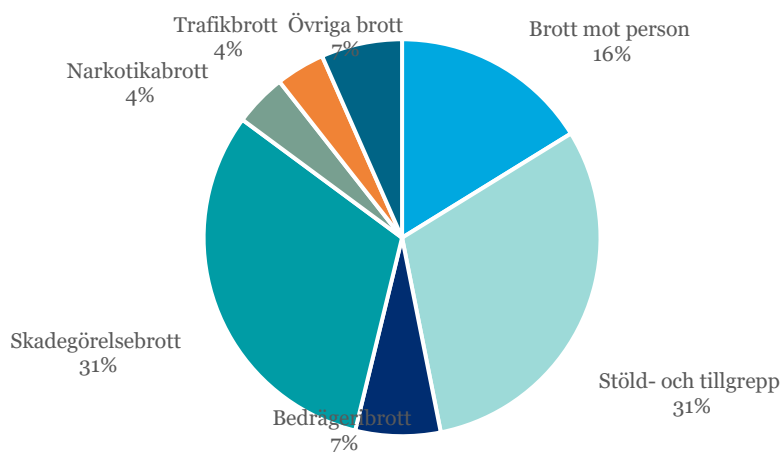
En offerundersökning ställer frågor till ett urval av allmänheten kring deras utsatthet för brott. Trygghetsundersökningar ställer olika frågor kring oro och otrygghet. Även om dessa typer av undersökningar endast utgör ett urval av invånarna i en kommun kan undersökningarna ge indikationer på hur utsatthet, trygghet och oro för brott utvecklar sig över tid.

Brottslighet

Brottsstrukturen för det totala antalet anmällda brott i Täby kommun utgörs av ärendeinflödet under 2021, det vill säga det som kommit till rättsväsendets kännedom. De anmällda brotten redovisas i en grövre indelning som omfattar sju breda kategorier av brott, se figur 1.

Stöld- och tillgreppsbrott är, tillsammans med skadegörelsebrott, de vanligaste brottskategorierna vid brottsanmälningar i Täby kommun. Därefter följer brottskategorin brott mot person.

Figur 1: Brottsstruktur Täby kommun år 2021. Diagrammet visar att stöld- och tillgrepsbrott är den vanligaste brottskategorin i Täby kommun. Därefter följer brottskategorierna skadegörelsebrott samt brott mot person.

I denna årsrapport som har fokus på trygghet och säkerhet i offentlig miljö, kommer brottsutvecklingen redovisas i följande kategorier:

- Totala antalet anmälda brott
- Brott mot person
- Stöld- och tillgrepsbrott
- Skadegörelsebrott

Redovisning av brottsutvecklingen utgår från aktuell statistik för år 2021, med jämförelsedata från år 2020 och 2019 för att kunna utläsa eventuella trender.

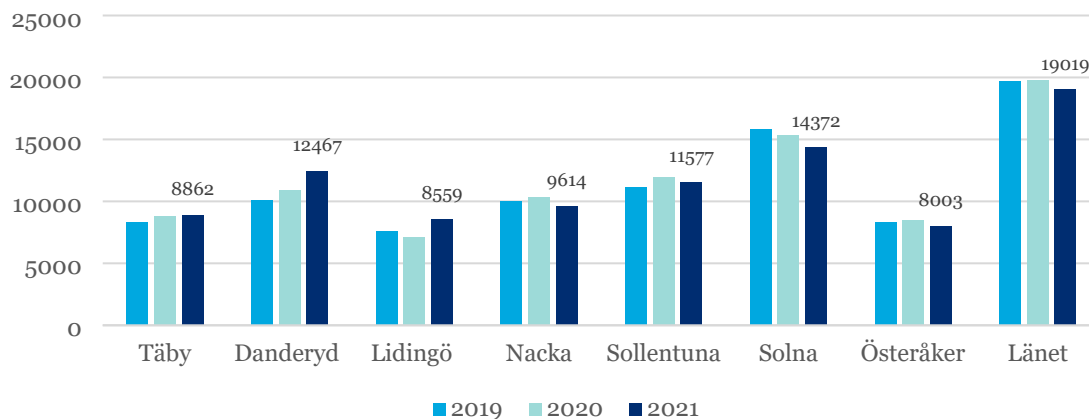
Ändamålet med statistiken är att ge en bild av nivån och utvecklingen av de händelser som anmälts som brott. Uppgifterna kommer från anmälningsstatistiken om inte annat anges.⁴

Totala antalet anmälda brott

Det totala antalet anmälda brott har ökat kontinuerligt i Täby kommun, om än marginellt årligen, mellan år 2019 och 2021. I ett regionalt perspektiv är brottsutsattheten fortsatt låg i Täby kommun, se jämförelsekommuner och snitt för länet i figur 2.

⁴ Brottsförebyggande rådet, kriminalstatistik 2019 - 2021

Figur 2: Diagram som visar utvecklingen av det totala antalet anmälda brott (per 100 000 invånare) mellan år 2019-2021. Diagrammet redovisar resultat för Täby kommun, sex jämförelsekommuner samt snitt för länet. Sammantaget visar resultaten på länsnivå att antalet anmälda brott minskat under år 2021, i jämförelse med år 2020.

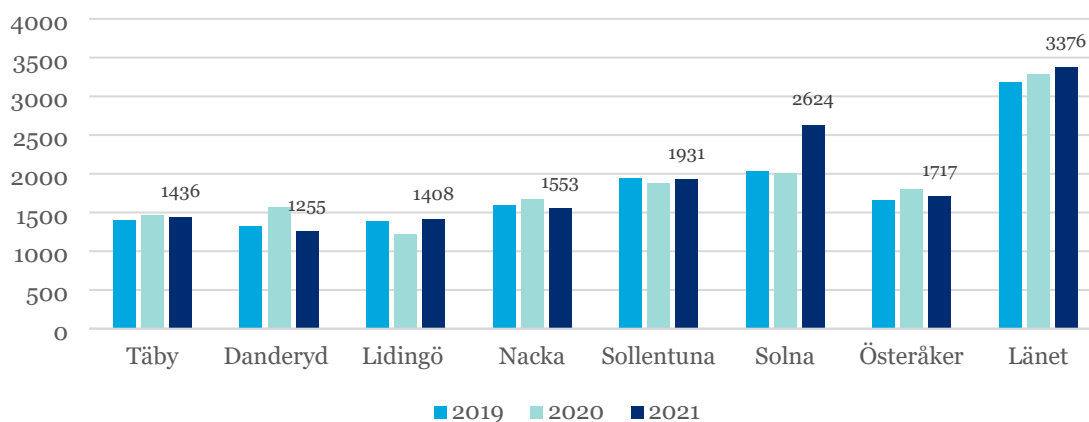
Brott mot person

Med brottskategorin brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. brottsbalken. De brottstyper som utgör flest brott inom kategorin omfattar bland annat: misshandel, ofredande samt olaga hot.

I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för brottskategorin i stort, samt för några av de vanligare brottstyperna i kategorin.

Antalet anmälda brott mot person i Täby kommun har minskat marginellt under 2021 i jämförelse med samma period 2020. Se jämförelsekommuner och snitt för länet i figur 3.

Figur 3: Diagram som visar utvecklingen av anmälda brott mot person (per 100 000 invånare) mellan år 2019-2021. Diagrammet redovisar resultat för Täby kommun, sex jämförelsekommuner samt snitt för länet. Sammantaget visar resultaten på länsnivå att antalet anmälda brott mot person ökat under år 2021, i jämförelse med år 2020.

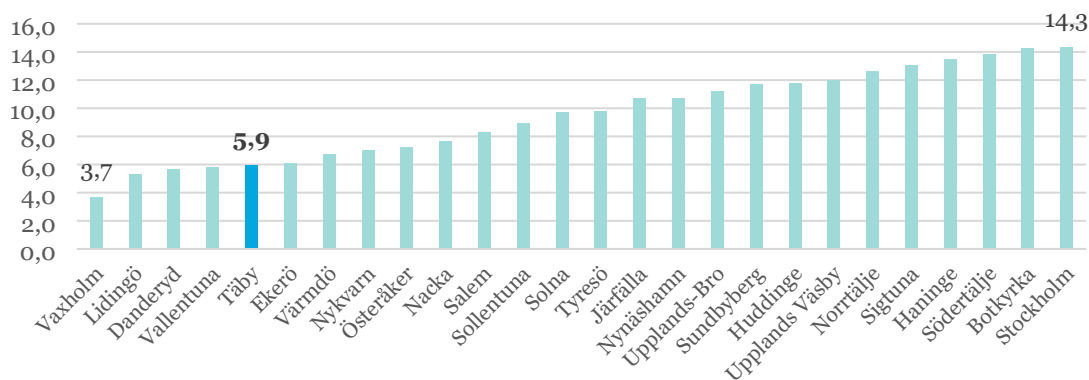
Misshandelsbrott och personrån

- Inom brottskategorin går det under 2021 att identifiera en minskning av misshandelsfall utomhus mot person 15 år och äldre (-29 procent), enligt statistik från polisen.
- Samma statistik visar en ökning av antalet anmälda rån (26 anmälda brott under år 2021, i jämförelse med 18 anmälda brott samma period år 2020).
- Det finns en stark koppling mellan brott och alkoholpåverkan, och särskilt stark är kopplingen vid misshandel utomhus/vid platser dit allmänheten har tillträde. Covid-19-pandemin och tillhörande restriktioner vid serveringsställen har sannolikt haft en påverkan på ovan nämnd minskning av misshandelsfall utomhus.

Anmälda våldsbrott

Vid en bredare sammanslagning av brottstyper – våldsbrott⁵, är Täby kommun en av de fem kommuner i länet där brottsutsattheten är som lägst per 1000 invånare. Se Täby kommuns resultat och jämförelser med samtliga kommuner i länet i figur 4.

Figur 4: Diagram som redovisar antalet anmälda våldsbrott per 1000 invånare. Diagrammet innehåller jämförelser med samtliga kommuner i Stockholms län och resultatet visar att det finns fyra kommuner i länet med ett lägre utfall än Täby kommun sett till antalet anmälda våldsbrott.

⁵ 3 kap. Brott mot liv och hälsa: Försök till mord eller dråp (1, 2 §) och Misshandel inkl. grov (5, 6 §)

- 4 kap. Brott mot frihet och frid: Grov frihetskränkning (4 a §), Grov kvinnofridskränkning (4 a §) och Olaga förföljelse (4 b §)

- 6 kap. Sexualbrott: Våldtäkt inkl. grov (1, 4 §)

- 8 kap. Stöld, rån m.m.: Rån, inkl. grovt (5, 6 §)

- 17 kap. Brott mot allmän verksamhet: Våld mot tjänsteman (1, 5 §)

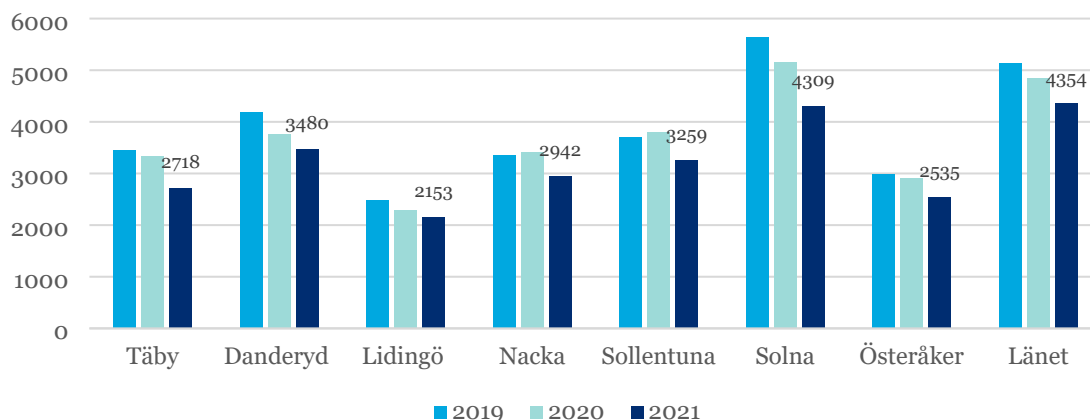
Stöld- och tillgreppsbrott

Med brottskategorin stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. De brottstyper som utgör flest brott inom kategorin omfattar bland annat: stöld ur/från fordon, cykelstöld, stöld ur butik, fickstöld, stöld genom inbrott från byggarbetsplats, samt bostadsinbrott.

I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för brottskategorin i stort samt för några av de vanligare brottstyperna som ingår i kategorin.

Antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott har minskat med 19 procent i Täby kommun under 2021 jämfört med samma period 2020. Se jämförelsekommuner och snitt för länet i figur 5.

Figur 5: Diagram som visar utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott (per 100 000 inv.) mellan år 2019-2021. Diagrammet innehåller statistik för Täby kommun, sex jämförelsekommuner samt snitt för länet. Sammantaget visar resultaten på länsnivå att antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott minskat under år 2021, i jämförelse med år 2020.

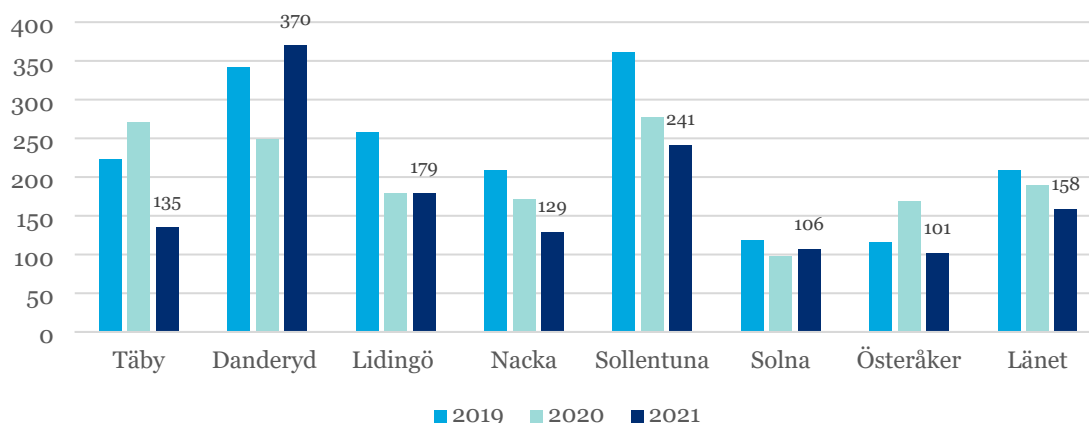

Anmälda bostadsinbrott

Antalet anmälda bostadsinbrott minskade med 50 procent i Täby kommun under 2021 jämfört med samma period 2020. Se jämförelsekommuner och snitt för länet i figur 6.

Ofta är det flera faktorer tillsammans som bidrar till en minskning av bostadsinbrott. Inte minst har pandemin sannolikt varit en bidragande orsak. Detta kan delvis bero på att invånarna spenderat mer tid i hemmet i kombination med att färre internationella stöldlikor varit på plats i landet. Därtill har Grannsamverkan betydelse för att förhindra inbrott

Figur 6: Diagram som visar utvecklingen av anmälda bostadsinbrott (per 100 000 inv.) mellan år 2019 -2021. Diagrammet innehåller statistik för Täby kommun, sex jämförelsekommuner samt snitt för länet. Resultaten visar att bostadsinbrotten minskat kraftigt i Täby kommun under år 2021. Trenden ses för länet i stort, exkl. Danderyd och Solna.

Övrigt om stöldbrott

- Antalet anmälda cykelstöldar har minskat med 42 procent i Täby kommun under 2021 i jämförelse med 2020.
- Antalet anmälda bilstöldar har minskat med 51 procent i Täby kommun under 2021 i jämförelse med 2020.
- Antalet anmälda stöldar ur/från fordon har minskat med 10 procent i Täby kommun under 2021 i jämförelse med 2020.
- Antalet anmälda stöldar i industri, verkstad byggplats m.m. har minskat med 8 procent i Täby kommun under 2021 i jämförelse med 2020. I jämförelse med 2019 är minskningen 32 procent.
- Antalet anmälda stöldar i butik, varuhus och dylikt har minskat med 16 procent i Täby kommun under 2021 i jämförelse med 2020.

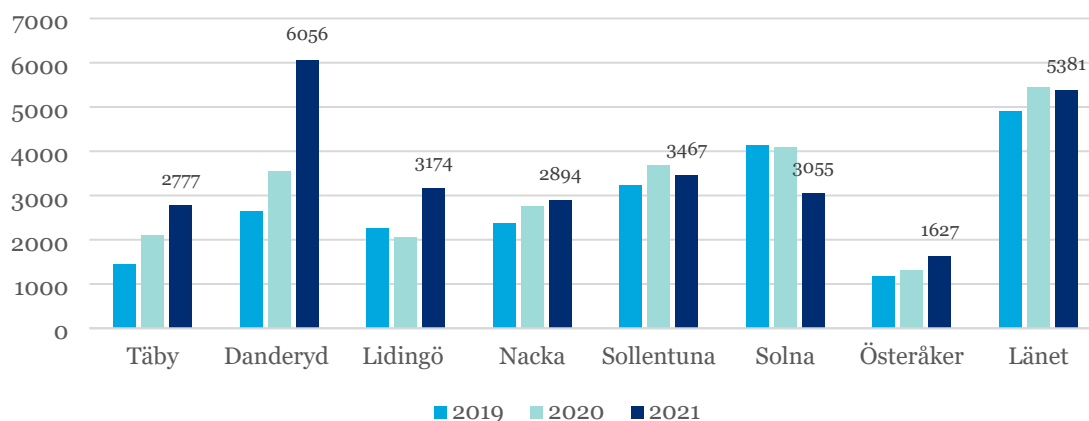
Skadegörelsebrott

Med brottskategorin skadegörelsebrott avses brott som regleras i 12 kap. brottsbalken. De brottstyper som utgör flest brott inom kategorin omfattar bland annat: klotter, åverkan mot fastigheter/egendom, skadegörelse genom brand, bilbrand m.m.

I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin skadegörelsebrott i stort, samt för några av de vanligare brottstyperna i synnerhet klotter.

Antalet anmälda skadegörelsebrott har ökat med 32 procent i Täby kommun under 2021 jämfört med samma period 2020. Se jämförelsekommuner och snitt för länet i figur 7. Av det totala antalet anmälda skadegörelsebrott utgjorde klotter 78 procent.

Figur 7: Diagram som visar utvecklingen av anmälda skadegörelsebrott (per 100 000 inv.) mellan år 2019 -2021. Diagrammet innehåller statistik för Täby kommun, sex jämförelsekommuner samt snitt för länet. Sammantaget visar resultaten på länsnivå att antalet anmälda skadegörelsebrott minskat under år 2021, i jämförelse med år 2020.

Kommunens offentliga miljöer är visuellt förskonade från klotter men en ökning av antalet anmälningar talar för en fortsatt hög saneringsgrad i Täby kommun. Majoriteten av allt anmält klotter saneras inom 48 timmar. Ett stadigt inflöde av exempelvis klotteranmälningar kan förklaras av ett utbrett användande av kommunens app för felanmälan bland såväl invånare som personal.

En bidragande förklaring till den tydliga ökningen av anmälda skadegörelsebrott är att Täbys kommunvakter kontinuerligt rapporterat ett stort antal anmälningar genom kommunens ärendehanteringssystem. Genom att snabbt åtgärda klotter markerar kommunen att skadegörelse och klotter inte tolereras och en negativ utveckling kan på så sätt hindras på sikt.

I stor utsträckning speglar antalet anmälda skadegörelsebrott rutiner hos kommuner, fastighetsägare och kollektivtrafik. Det gör att resultaten och möjligheter till jämförelser med andra kommuner bör göras med viss försiktighet.

Trygghet

Även om trygghetsundersökningar och medborgarundersökningar endast utgör ett urval av invånarna i en kommun kan undersökningarna ge indikationer på hur tryggheten och oron för brott utvecklar sig över tid. Nedan följer resultat från två kvalitetssäkrade undersökningar som genomförts under år 2021.

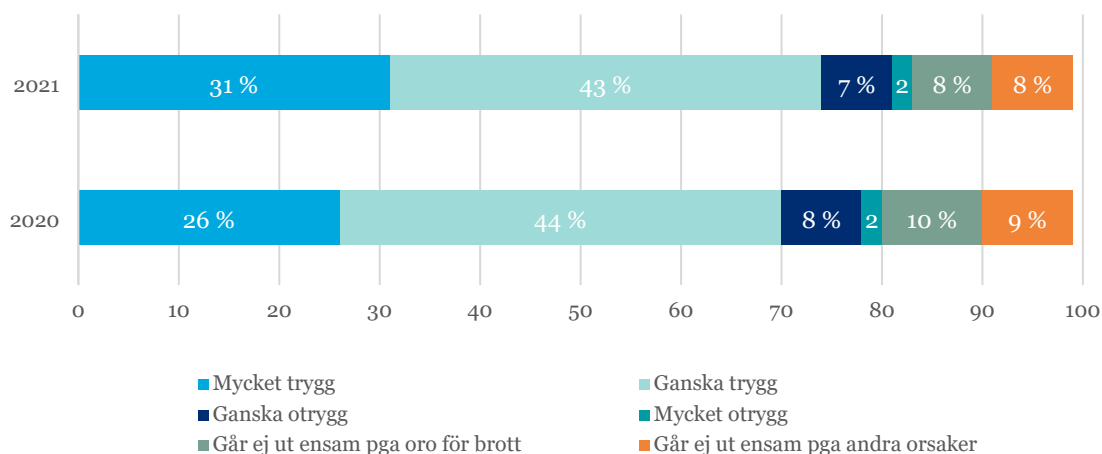
Polisens trygghetsundersökning

Polisens trygghetsundersökning omfattar samtliga 26 kommuner i Stockholms län där drygt 43 000 personer i åldern 16 – 84 år har svarat på frågor om hur de ser på tryggheten i sin kommun. I Täby kommun deltog cirka 1400 personer.

Trygghet vid utevistelse sena kvällar

Tryggheten i Täby är fortsatt hög och har ökat sedan 2020, från 70 till 74 procent, se figur 8. Andelen som är trygga i Täby kommun är också högre jämfört med snittet för länet. Däremot är kvinnor betydligt mer otrygga än män under sena kvällar. Detta är något som också syns tydligt i andra kommuner och regionalt och nationellt.

Figur 8: Trygghet kvällstid i Täby kommun år 2020 samt år 2021. Diagrammet visar att andelen som är trygga i sitt bostadsområde under sena kvällar har ökat jämfört med 2020 års mätning, från 70 procent till 74 procent (sammanslagning mycket trygg, ganska trygg).

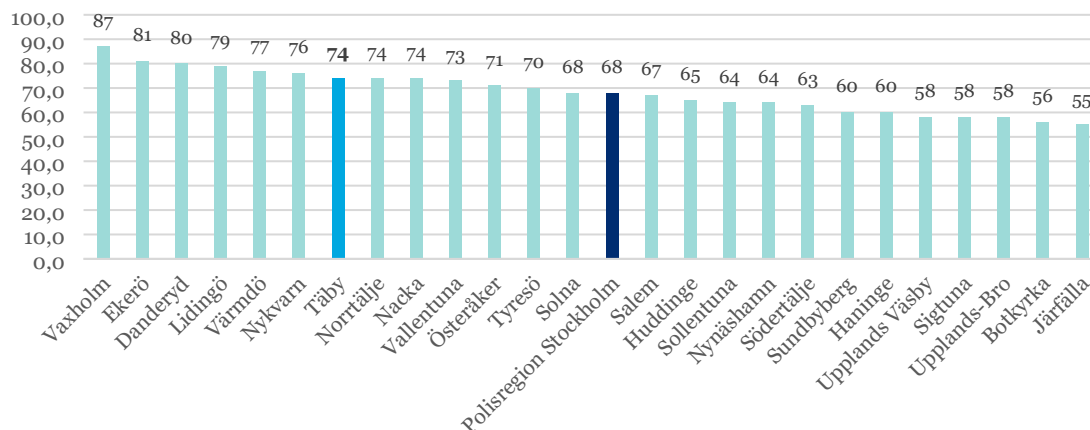

Täby kommuns resultat år 2021 i förhållande till övriga kommuner i länet

Andelen som är trygga i sitt bostadsområde vid utevistelse sena kvällar är 74 procent. Det placerar Täby kommun på en delad sjunde plats i länet. Se jämförelser med övriga kommuner i länet samt snitt för Polisregion Stockholm⁶ i figur 9.

⁶ Polisregion Stockholm omfattar Stockholms län samt Gotland.

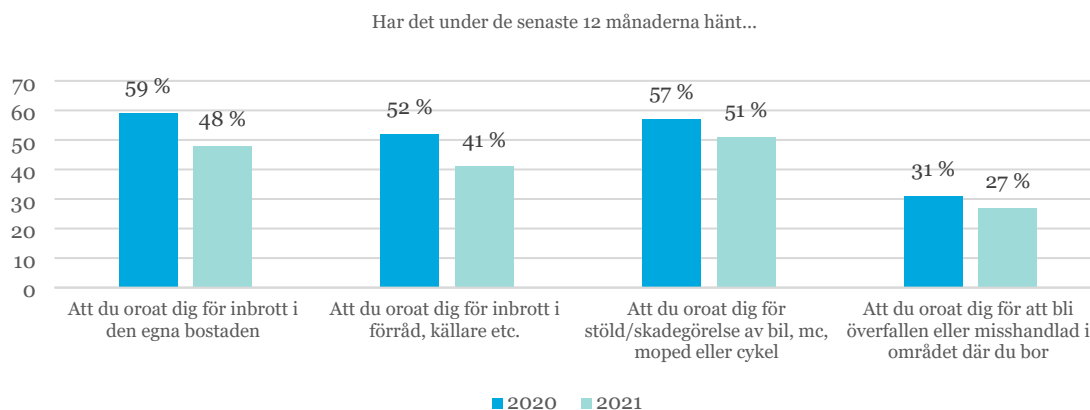
Figur 9: Diagrammet visar andelar i procent som uppger att de är mycket trygga samt ganska trygga vid utevistelse sen kväll i det egna bostadsområdet.

Oro att utsättas för brott

Andelen som upplever oro för att utsättas för bostadsinbrott, stöld, skadegörelse och överfall har minskat sedan mätningen 2020. Se resultat för Täby kommun och jämförelser mellan undersökningstillfällena 2020 samt 2021 i figur 10.

Figur 10: Diagrammet visar andel i procent som uppgett att de oroar sig för brott i Täby kommun år 2020 samt år 2021. Resultatet är en sammanslagning av de som svarat: Ja, mycket ofta, Ja, ganska ofta, eller Ja, men bara sällan.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis återfinns i stort sett endast positiva utfall för Täby kommun från undersökningstillfället år 2021 jämfört med år 2020.

Slutsatser är dock svåra att dra med endast två mättillfällen (2020 samt 2021). En säkrare trend går sannolikt att utläsa efter framtida mätningar.

Att det under undersökningsperioden varit en pandemi och restriktioner i samhället har med säkerhet påverkat svaren då många har befunnit sig mer hemma och inte rört sig lika mycket utomhus eller besökt offentliga platser.

Länsstyrelsens medborgarundersökning 2021

Länsstyrelsen i Stockholms län har genomfört medborgarundersökningar vart annat år sedan 2011. Undersökningen 2021 är en urvalsundersökning som omfattar 14 000 personer i Stockholms län i åldrarna 18–85 år. En svarsfrekvens på 46 % gav ca 6500 svar.

Undersökningen omfattar olika teman bland annat ekonomi och livskvalitet samt befolkningsökning och bostadsbyggande. I detta avsnitt redovisas resultat från två frågeställningar inom temat *trygghet och otrygghet*.

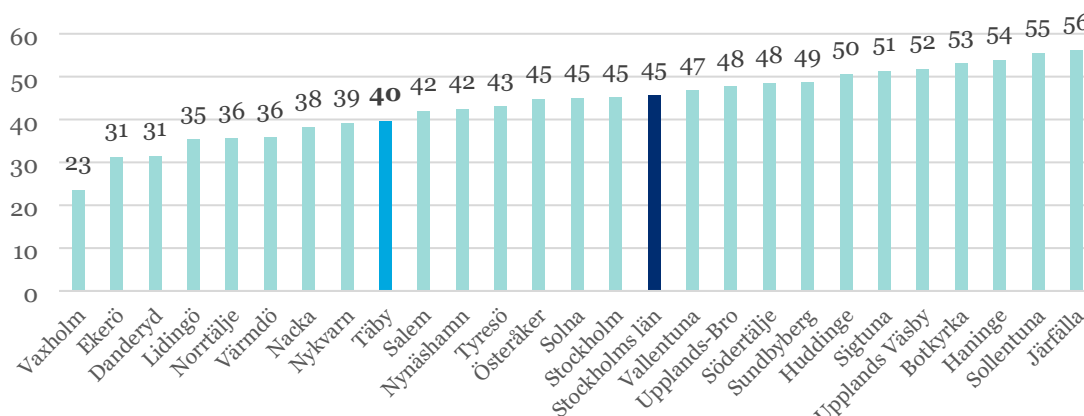
Rädsla/otrygghet på gator och torg

På länsnivå har otryggheten vid olika platser och sammanhang ökat för varje undersökningstillfälle sedan 2011.

Otryggheten minskar däremot 2021 i ett antal sammanhang i jämförelse med 2019 – däribland andelen som känt sig otrygga vid gator och torg.

Resultaten för 2021 visar att andelen som upplevt rädsla/otrygghet på gator och torg, de senaste tolv månaderna, minskat med två procentenheter i Täby kommun från 42 till 40 procent. Se jämförelser med övriga kommuner i länet samt snitt för Stockholms län i figur 11.

Figur 11: Diagrammet visar andel i procent som under de senaste tolv månaderna upplevt rädsla/otrygghet på gator och torg (ofta, ibland eller sällan).

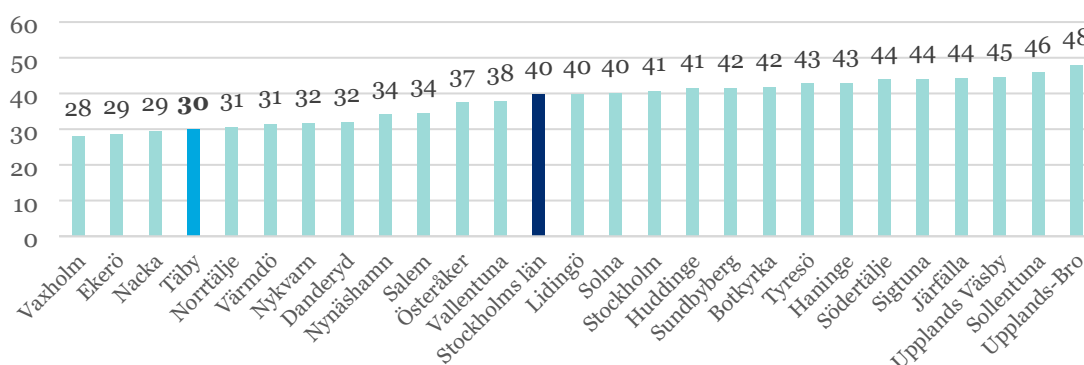

Oro för att bli utsatta för våld eller hot om våld

På länsnivå har andelen som känner oro för att utsättas för våld ökat kontinuerligt sedan 2011 års undersökning. Sedan undersökningen 2019 har det däremot skett en minskning från 45 till 40 procent. Sannolikt är även detta en följd av pandemin och att människor generellt rört sig ute mindre och haft färre kontakter.

Vid en sammanslagning av kommunerna med samma resultatvärde hamnar Täby kommun på en tredje plats i länet. Se jämförelser med övriga kommuner i länet samt snitt för Stockholms län i figur 12. Oro för att utsättas för våld eller hot om våld är med andra ord låg i Täby kommun.

Figur 12: Diagrammet visar andel i procent som under de senaste tolv månaderna oroat sig för att utsättas för våldsbrott (ofta, ibland eller sällan).

Sammanfattning – Länsinvånarna om trygghet och otrygghet

- Trygghet är en viktig fråga för länsborna och nästan alla, 95 procent, tycker att det är en viktig fråga för politikerna att arbeta med. Samtidigt har länsbornas uppfattning av hur tryggheten kommer att utvecklas de närmaste 10–15 åren blivit mörkare jämfört med tidigare.
- Vid den förra medborgarundersökningen 2019 konstaterades att otryggheten i länet fortsatt ökat kontinuerligt sedan 2011. Under samma period ökade även andelen länsbor som avstått aktiviteter på grund av rädsla för att utsättas för våld.
- I 2021 års undersökning framgår dock att denna utveckling stannat av och att andelen länsbor som känner sig otrygga har varit relativt oförändrad sedan 2019. I vissa avseenden och sammanhang har tryggheten till och med ökat.
- Ett mönster som kvarstår från tidigare års undersökningar är att det främst är kvinnor och unga länsbor under 30 år som känner sig otrygga. De oroar sig för att de själva, anhöriga eller nära vänner ska utsättas för våld eller hot.

- Flera faktorer påverkar upplevelserna av trygghet och tillit däribland vilket område och kommun man bor i. Av undersökningen framgår att kommuner där tilliten till andra är relativt låg ofta sammanfaller med relativt höga andelar som känner sig otrygga samt även har utsatts för våld eller hot.

Slutsatser

Täby är en säker kommun med låg brottsutsatthet utifrån ett regionalt perspektiv. Täby är också en trygg kommun där oron att utsättas för brott generellt är lägre än länet i stort.

Utmaningar och trender sedan tidigare kvarstår dock. Undersökningar visar, däribland Länsstyrelsens medborgarundersökning, att otryggheten ökat kontinuerligt i länet sedan 2011 (bortsett från 2021). Detta kan dock inte sägas korrelera med en ökad andel brottsutsatta. Däremot kan utvecklingen av den grova organiserade brottsligheten vara en av flera bidragande orsaker till en ökad otrygghet utifrån ett regionalt perspektiv.

Brottslighetens mönster och oron är inte låst till kommungränser, utan bör ses utifrån ett regionalt perspektiv. I en urban storstadsregion som Stockholmsregionen är det inte ovanligt att bo i en kommun, jobba eller gå skolan i en annan och delta i olika fritidsaktiviteter i en tredje. Individens uppfattning av brottsligheten och tryggheten är därför starkt präglad av utvecklingen i hela länet. Detta behöver tas i beaktande även i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i Täby kommun.

Mot bakgrund av att covid-19-pandemin på ett fundamentalt sätt påverkat både beteenden och rörelsemönster även under 2021, är det troligt att säkrare trender över brottsutvecklingen och trygghet kan utläsas först vid framtida mätningar under 2022. Detta utifrån antaganden att pandemin och tillhörande restriktioner lättas/tas bort.